

Avtocesta kot dejavnik razvoja lokalne skupnosti Primer Pomurja in Koroške

KATJA EMAN

UNIVERZA V MARIBORU, FAKULTETA ZA VARNOSTNE VEDE

SLOVENJ GRADEC, 29. 9. 2026

Uvod

- Prometna dostopnost je pomemben dejavnik regionalnega razvoja.
- Koroška se že desetletja sooča s prometno odmaknjenostjo.
- Slaba povezanost omejuje:
 - gospodarsko konkurenčnost,
 - privabljanje investicij,
 - mobilnost prebivalcev.
- Tretja razvojna os naj bi Koroško bolje povezala z drugimi deli Slovenije.

Vir: www.koroska.si

Slovenj Gradec – vloga v slovenskem policentričnem urbanem sistemu

<https://www.slovenia-green.si/sl/members/slovenj-gradec/>

- Slovenj Gradec je središče druge ravni.
- Predstavlja regionalni razvojni pol Koroške.
- Skupaj z Ravnami na Koroškem, Prevaljami in Dravogradom tvori širše urbano območje.
- Zagotavlja upravne, gospodarske, družbene in oskrbne funkcije.
- Učinkovito delovanje regionalnega središča zahteva ustrezno prometno dostopnost.

Avtocesta – pozitivni in negativni vplivi

Boljša prometna infrastruktura lahko prinese:

- boljšo dostopnost in mobilnost,
- krajše potovalne čase,
- razvoj lokalnega gospodarstva,
- nova delovna mesta,
- več investicij,
- razvoj logistike in storitvenih dejavnosti,
- večjo turistično obiskanost,
- lažji dostop do izobraževanja in zdravstvenih storitev.

Vir: promet.si

Avtocestna infrastruktura lahko povzroči:

- več prometnega hrupa,
- onesnaževanje zraka, tal in vodnih virov,
- večjo prometno obremenitev,
- posege v kmetijski in naravni prostor,
- fragmentacijo habitatov,
- zmanjševanje biotske raznovrstnosti,
- prostorske in družbene pregrade,
- negativne vplive na zdravje in kakovost bivanja.

Avtocesta – varnostni vidik

Avtocestna počivališča so lahko varnostno bolj obremenjena območja.

Vir: Svet24.si

Pojavljajo se:

tatvine goriva,

vlomi v rezervoarje vozil,

drzne tatvine,

ponarejanje denarja.

V bližnjih naseljih se lahko povečajo vlomi v hiše, stanovanja in vikende.

Potrebne so preventivne in represivne aktivnosti policije.

Primer Pomurja

- Pomurje je avtocestno povezavo dobilo leta 2008.
- Regija se je povezala s slovenskim avtocestnim omrežjem in evropskimi prometnimi koridorji.
- Skrajšali so se potovalni časi do:
 - Maribora,
 - Ljubljane,
 - mednarodnih trgov.
- Ob priključkih so se razvijale gospodarske cone, logistika in trgovina.
- Boljša dostopnost je pozitivno vplivala tudi na turizem.
- Avtocesta ni odpravila vseh razvojnih težav.
- Pomurje še vedno zaostaja za razvitejšimi deli Slovenije.
- Izboljšana dostopnost je olajšala dnevne migracije iz regije.
- Možna posledica je odliv prebivalstva in kapitala.
- Povečali so se okoljski pritiski in prometne emisije.
- Razvojne koristi niso enakomerno porazdeljene.

Primerjava – Pomurje in Koroška

Pomurje

- (Avto)cesta A5 je že zgrajena.
- Pozitivni in negativni učinki so že vidni.
- Izboljšala se je dostopnost.
- Razvile so se nove gospodarske dejavnosti.
- Vse razvojne težave niso bile odpravljene.

Koroška

- Neposredne hitre cestne povezave še nima.
- Tretja razvojna os predstavlja pomembno priložnost.
- Učinke je mogoče vnaprej načrtovati in usmerjati.
- Uporabiti je treba izkušnje Pomurja.
- Prometni projekt morajo spremljati drugi razvojni ukrepi.

Koroška – Predlogi

Pričakovani vplivi na Koroško:

- zmanjšanje prometne izoliranosti regije,
- izboljšanje gospodarske privlačnosti,
- spodbuditev podjetništva in investicij,
- nova delovna mesta,
- izboljšanje dostopa do izobraževanja in zdravstva,
- okrepitev vloge Slovenj Gradca kot regionalnega središča.

Ukrepi za zmanjševanje negativnih vplivov:

- celovito prostorsko načrtovanje,
- protihrupna zaščita,
- ekološki prehodi za živali,
- sistemi za čiščenje odpadnih voda,
- varovanje kmetijskih zemljišč in habitatov,
- spremljanje kakovosti zraka in hrupa,
- preventivno policijsko delo,
- sodelovanje lokalnih skupnosti, gospodarstva in države.

Zaključek

- Avtocestna povezava je pomembna razvojna priložnost.
- Izboljšuje dostopnost, mobilnost in gospodarsko povezanost.
- Hkrati ustvarja okoljske, prostorske, družbene in varnostne izzive.
- Avtocesta sama ne zagotavlja regionalnega razvoja. Ključni so spremljevalni gospodarski, okoljski in socialni ukrepi.
- Za Koroško je potreben celovit in trajnostno usmerjen pristop.

Vir: Pomurec.com

Zaključek

Avtocesta je lahko pomemben dejavnik razvoja, vendar so njeni končni učinki odvisni od sposobnosti lokalnih skupnosti, da razvojne priložnosti izkoristijo ter hkrati omejijo negativne posledice.

HVALA ZA POZORNOST!